

kojniejszych stowarzyszeń i chociaż w pewnym czasie rozporządzała setkami tysięcy członków, nie dała się porwać na drogę konspiratorsko-rewolucyjną.

Przejdźmy jednak do historii.

W r. 1862 podczas wystawy w Londynie wysłał Napoleon III. za własne pieniądze delegatów robotniczych do Londynu, ażeby francuscy robotnicy przypatrzeli się produkcji angielskiej. Londyńscy robotnicy powitali swoich braci ucztą, na której podniesiono myśl solidarności międzynarodowej robotników, ażeby w razie strejku nie napływali obcy robotnicy i nie obniżali cen roboczych. Myśl podjęto i w r. 1864 wykonano przez wybór komisji mającej ułożyć program Internacyonału. Do komisji wszedł Karol Marks, który odtąd był duszą tego ogromnego stowarzyszenia i twórcą wszystkich jego znakomitszych manifestacyj. Na pierwszym kongresie w Genewie w r. 1866 przyjęto wypracowany przez komisję statut i wstęp do niego. Przyjmowano każdego człowieka i każde stowarzyszenie robotnicze, byle tylko przyjęto zasady Międzynarodówki. Towarzystwa czyli sekeye wysyłały delegatów na coroczne kongresy, a wydziałem stałym kongresu miała być Rada Generalna, której sekretarzem został Marks.

Pojedyncze sekeye łączyły się w Rady federalne, a te znów w Rady narodowe. Gdy po kongresie genewskim zdołała Międzynarodówka podczas bezrobocia w Anglii zawrócić do domu robotników belgijskich i niemieckich, sprowadzonych przez fabrykantów angielskich, przystąpiły do niej natychmiast praktyczne angielskie związki robocze. Potworzyły się także sekeye francuskie, niemieckie, belgijskie, włoskie i amerykańskie. Po drugim kongresie w Lozannie w r. 1867 rozpoczyna się szybki rozwój stowarzyszenia. W konserwatywnej Austrii liczono 25,000 członków Internacyonału. Udane i nieudane strejki rzucały dziesiątki tysięcy robotników w szeregi stowarzyszenia. Socjalistyczna partya niemiecka pod przewodnictwem Liebknechta i Bebla uznała swą zupełną solidarność z zasadami Międzynarodówki, a we Francyi, Szwajcaryi i Włoszech ruch zapuścił głęboko korzenie. Trzeci kongres w Brukseli wstąpił zupełnie na drogę socjalistyczną i demokratyczną. jak również i czwarty, który się odbył w Ba-